

A FÖLDGÁZELLÁTÁS BIZTONSÁGA

- Kockázati csoportok a kelet felől érkező gázellátás szempontjából:
  - Ukrajna: Bulgária, Cseh Köztársaság, Németország, Görögország, Horvátország, Olaszország, Luxemburg, Magyarország, Ausztria, Lengyelország, Románia, Szlovénia, Szlovákia;
  - Belarusz: Belgium, Cseh Köztársaság, Németország, Észtország, Lettország, Litvánia, Luxemburg, Hollandia, Lengyelország, Szlovákia;
  - Balti-tenger: Belgium, Cseh Köztársaság, Dánia, Németország, Franciaország, Luxemburg, Hollandia, Ausztria, Szlovákia, Svédország;
  - Északkelet: Észtország, Lettország, Litvánia, Finnország;
  - Transz-balkán: Bulgária, Görögország, Románia.
- Kockázati csoportok a délkelet felől érkező gázellátás szempontjából:
  - Déli Gázfolyosó – Kaszpi-tenger: Bulgária, Görögország, Horvátország, Olaszország, Magyarország, Málta, Ausztria, Románia, Szlovénia, Szlovákia;
  - Földközi-tenger keleti térsége: Görögország, Olaszország, Ciprus, Málta.

Az Infojegyzet kitér az Európa Parlament és a Tanács 2017/1938 rendeletére, amely a földgázellátás biztonságának megőrzéséről szóló intézkedéseket tárgyalja, amire az Oroszország felől érkező gáz részleges vagy teljes megszakadása esetén lehet szükség. Majd röviden összefoglalja a CESEC együttműködés eredményeit.

A földgázellátás biztonsága

Az Európai Parlament 2017. október 25-én jelentette meg a földgázellátás biztonságának megőrzését szolgáló intézkedésekről szóló [2017/1938](#) számú rendeletét.

A 2014-ben elhatározott közös kockázatértékelésekhez az Földgáz Rendszerirányítók Európai Hálózatának ([ENTSOG](#)) a gázkoordinációs csoporttal ([GCG](#)) és a villamosenergia-piaci átvitelrendszer-üzemeltetők európai hálózatával ([ENSTOE](#)) egyeztetve el kell végeznie a gázellátási zavarok forgatókönyveinek szimulációját. **A gázkoordinációs csoport (GCG) a gázellátás biztonságát érintő intézkedések összehangolását segíti elő.** A GCG-vel kiemelten kell konzultálni a gázellátás biztonságáról általában és vészhelyzet esetén. **A GCG a tagállamok, ezek hatáskörrel rendelkező hatóságai, az Energiaszabályozók Együttműködési Ügynöksége és az ENTSOG, az érintett ágazatok és felhasználók képviselői szerveinek delegáltjaiból áll.** A gázellátási zavarokat és az infrastruktúra működésének zavarait leíró forgatókönyveket és a szimuláció módszertanát az ENTSOG határozza meg a GCG-vel együttműködésben. Az ENTSOG 2017-ben a rendelet 7. szakaszának megfelelően elkészítette az uniós szintű ellátás biztonság szimulációjáról szóló [jelentését](#). A kiadvány elkészítése már a rendelet hatályba lépése előtt megkezdődött, így a szervezet képes volt az előírt ütemtervet tartani. **A szimuláció a vészhelyzeti gázellátási folyosók azonosítását és értékelését is magában foglalja.** Meg kell állapítania, hogy mely tagállamok tudják kezelni az azonosított – többek között az LNG-re (cseppfolyós földgáz) vonatkozó – kockázatokat. A GCG 19 szállítási és infrastrukturális ellátási zavart okozó helyzetet elemzett, megvizsgálva az éghajlati viszonyokat és a zavarok várható időtartamát is.

Az ENTSOG-nak megfelelő szintű átláthatóságot kell biztosítani és hozzáférést kell nyújtania az általa a forgatókönyvek elkészítésekor használt modellezési feltételezésekhez. **A gázellátási zavarokat és az infrastruktúra működésének zavarait leíró forgatókönyvek egész Unióra kiterjedő szimulációját négyévente kell megismételni,** kivéve, ha a körülmények ennél gyakoribb naprakésszé tételt tesznek szükségessé. **A tagállamok hatáskörrel rendelkező hatóságának a gázellátás biztonságát érintő kockázatok nemzeti szintű értékelését kell elvégeznie.**

FÖLDGÁZ FELHASZNÁLÁS EURÓPÁBAN

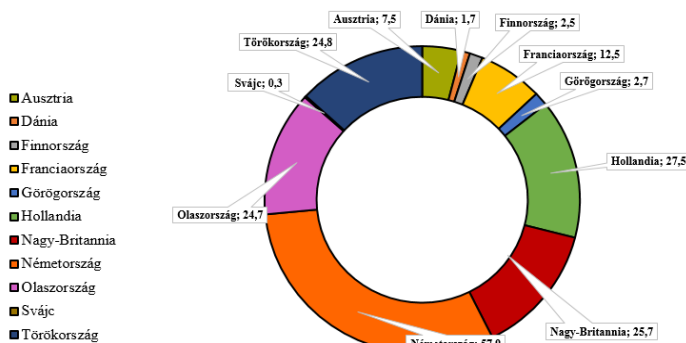
Gazprom

A Gazprom a világ földgáz készletének 17 százalékával rendelkezik, ami az orosz készletek körülbelül 72 százalékát teszi ki. A cég 2016-ban 178 milliárd köbméter gázt szállított Európába (ideértve Törökországot is), ennek 82 százaléka Nyugat-Európába, 12 százaléka Kelet-Európába került.

Legnagyobb felhasználók Nyugat-Európában:

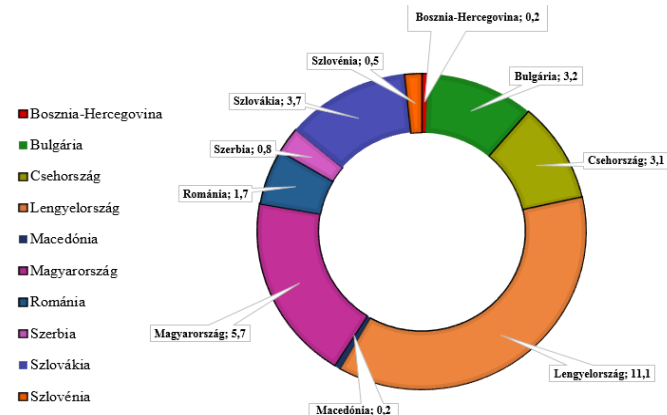
- Németország 57,9 milliárd köbméter;
- Törökország 24,8 milliárd köbméter;
- Olaszország 24,7 milliárd köbméter;
- Nagy-Britannia 25,7 milliárd köbméter.

1. ábra: A Gazprom gázszállítása Nyugat-Európába 2016 (milliárd köbméter)

Forrás: Infoszolg/Gazprom

1. ábra: A Gazprom gázszállítása Kelet-Európába 2016 (milliárd köbméter)

Forrás: Infoszolg/Gazprom

Legnagyobb felhasználók Kelet-Európában:

- Lengyelország 11,1 milliárd köbméter;
- Magyarország 5,7 milliárd köbméter;
- Szlovákia 3,7 milliárd köbméter;
- Csehország 3,1 milliárd köbméter.

Hazánk 1975 óta áll kereskedelmi kapcsolatban a Gazprommal, 2016. december 31-ig a vállalat összesen 235,6 milliárd köbméter földgázt szállított az országba.

Az Európai Bizottság 2015-ben [kifogásközlést](#) küldött a Gazprom részére, azt állítva, hogy a Gazprom által a közép- és kelet-európai gázpiacon gyakorolt üzleti magatartása a piaci erőfölénnyel való visszaélésnek minősül és sérti az uniós trösztellenes szabályokat. A Bizottság szerint a Gazprom elszigetelte a [magyar](#) gázpiacot a gáz határokon átnyúló szabad áramlásának megakadályozásával. Végül 2017-ben a Gazprom [kötelezettséget](#) vállalt, hogy megteremti a magyar határokon keresztüli szabad gázáramlás feltételeit és azt is lehetővé teszi, hogy továbbértékesítsék a földgázt Bulgáriába. Így a magyar nagykereskedők még az összekötő gázinfrastruktúra hozzáférhetővé válása előtt beléphetnek a bulgáriai gázpiacra.

Fontosabb gázvezetékek

- Északi-áramlat: a Balti-tenger alatt futó két párhuzamos vezeték, hossza 1220 kilométer, Viborg (Oroszország) és Greifswald (Németország) között teremt kapcsolatot;
- Yamal-Európa I: Lengyelországot és Németországot látja el Fehéroroszországon keresztül, hossza 2000 kilométer;
- Testvériség gázvezeték: a legnagyobb gázvezeték Oroszországból Ukrajnán keresztül. Hossza 4500 kilométer, több helyen elágazik, így látja el Szlovákián keresztül Közép-és Nyugat Európát, Dél-Európát, Törökországot.

Az európai gázellátás nem csak az orosz importra támaszkodik, Norvégia, Algéria, Líbia és Azerbajdzsán is fontos piaci szereplők és nem elhanyagolható az LNG szerepe sem a fogyasztásban.

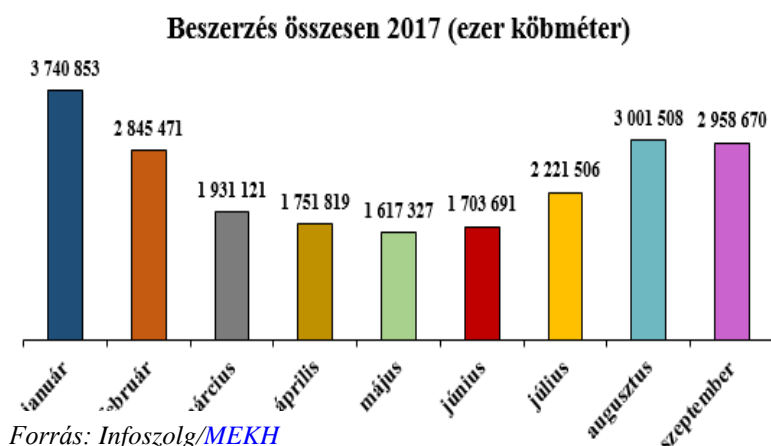
**FÖLDGÁZ FELHASZNÁLÁS
MAGYARORSZÁGON**

Magyarországon a legfontosabb energiaforrás a földgáz. Legnagyobb felhasználói a háztartások, elsősorban fűtési céllal. Az import- és a hazai kitermelésű földgázt a kereskedők és az egyetemes szolgáltatók értékesítik a felhasználóknak. A földgázelosztói rendszerek üzemeltetését regionális elosztó társaságok végzik. Ezek:

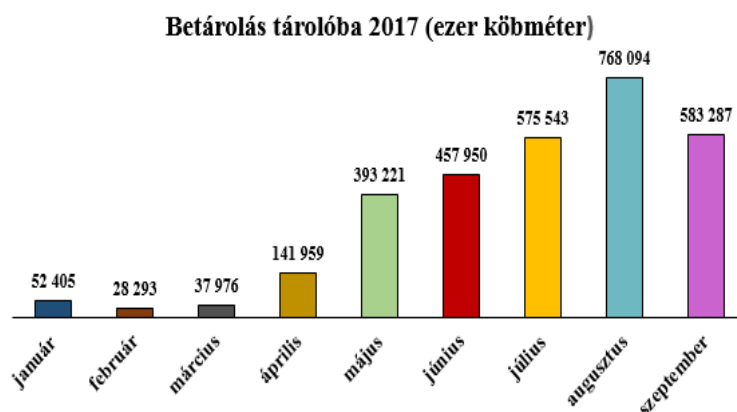
- Csepeli Erőmű Kft.,
- E.ON Dél-dunántúli Gázhálózati Zrt.
- E.ON Közép-dunántúli Gázhálózati Zrt.
- NKM Nemzeti Közművek Zrt.
- ISD POWER Kft.
- Natural Gas Service Kft.
- TIGÁZ-DSO Földgázelosztó Kft.
- NKM Földgázhálózati Kft. (FÖGÁZ Földgázelosztási Kft) Kft.
- MAGÁZ Magyar Gázszolgáltató Kft.
- OERG Ózdi Energiaszolgáltató és Kereskedelmi Kft.

A földgáz biztonsági készletezéséről szóló módosított [13/2015](#) NFM rendelet szerint a földgáz biztonsági készlet mértéke 2017. október 31-től 1200 millió köbméter mobil földgáz-készlet. Szőreg-1 földgáztároló 1.9 milliárd köbméter mobil kapacitású, 25 millió köbméter/nap kitárolási kapacitású biztonsági földgáztároló.

3. ábra: Földgázkereskedők földgázmérlege 1.

4. ábra: Földgázkereskedők földgázmérlege 2.

Forrás: Infoszolg/[MEKH](#)

A Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal 2018. január 3-án tette közzé a magyar földgázrendszer [2016. évi](#) adatait, a belföldi földgázfelhasználás 2016-ban 9594 millió köbméter volt. Ebből az egyetemes szolgáltatás keretében ellátott fogyasztók és a szabadpiaci felhasználók 8545 millió köbméter földgázt használtak fel.

FGSZ Földgázszállító Zrt

Magyarországon a MOL-csoporthoz tartozó [FGSZ Zrt.](#) rendelkezik földgázszállítási rendszer-üzemeltetői működési engedéllyel. Nagy nyomású vezetékrendszeren látja el a gázszolgáltató társaságokat, a közvetlenül a földgázszállító rendszerhez kapcsolódó erőműveket és a nagyipari fogyasztókat.

Magyar Földgáztároló Zrt

A Magyar Földgáztároló Zrt. ([MFGT Zrt.](#)) az MVM Magyar Villamos Művek Zrt. kereskedelmi földgáztároló vállalata. A cég négy földalatti gáztárolót üzemeltet. Ezek összesen 4,43 milliárd köbméter mobilgáz-kapacitással és 53,6 millió köbméter napi kitárolási kapacitással rendelkeznek.

**CESEC: A KÖZÉP- ÉS DÉLKELET-
EURÓPAI ORSZÁGOK EGYÜTTMŰKÖDÉSE**

A közép- és délkelet-európai energetikai összeköttetésekről szóló (Central and South-Eastern European Gas Connectivity [[CESEC](#)]) együttműködés az Európai Unió Bizottságának kezdeményezésre indult 2015-ben. Kiemelt beruhásként kezelte a transz-adriai csővezeték ([TAP](#)), a horvátországi [LNG](#) terminál, a bulgáriai és romániai evakuálási rendszerek kiépítését. Ezen kívül Görögország és Bulgária, valamint a Szerbia és Bulgária között a rendszerösszekötők megerősítését tervezték ennek keretében. A Budapesten 2016-ban megtartott éves találkozójukon a részes felek (Ausztria, Bulgária, Görögország, Horvátország, Magyarország, Olaszország, Románia, Szlovénia és Szlovákia mint az Európai Unió tagjai és Macedónia, Szerbia, Ukrajna, Albánia, Bosznia és Hercegovina, Montenegró, Koszovó, Moldova mint az Energiaközösség szerződő felei) kibővítették az együttműködést a villamos energia, az energiahatékonyság és a megújuló energiaforrások területeivel. Kiemelt villamosenergia-projekt lett Bulgária, Románia és Görögország között az átviteli kapacitás javítását célzó beruházások és az Olaszországból a Balkánon keresztül Romániába vezető

kelet-nyugat irányú folyosó átviteli kapacitásának javítását szolgáló beruházások. Ezen kívül Magyarország és Szerbia között a villamosenergia-összeköttetések erősítése; valamint Ukrajna és Moldova erőműrendszereinek az európai villamosenergia-piaci integrációját elősegítő infrastruktúra fejlesztése került a kiemelt beruházások közé. Ekkor írták alá a Bulgária-Románia-Magyarország-Ausztria ([BRUA](#)) Európai Hálózatfinanszírozási Eszközre vonatkozó, 179 millió euró értékű támogatási megállapodását. A legutóbb Bukarestben 2017-ben tartott megbeszélésen ismételten megerősítették a regionális együttműködésüket a résztvevők. A találkozón a miniszterek parafálták a horvátországi Krk-ben kiépítendő LNG-terminálra vonatkozó támogatási megállapodást. A miniszterek elfogadták a gázpiacra és annak szabályozási szempontjaira vonatkozó felülvizsgált cselekvési tervet is. Továbbá **létrehoztak két új munkacsoportot: a transzbalkáni gázvezeték kétirányú szállításra alkalmas infrastruktúrájának kiépítésével és Bulgária, Görögország Románia és Magyarország között húzódó úgynevezett „vertikális folyosóval” létrehozásával foglalkozót.**

Források:

- Az Európai Parlament és a Tanács (EU) [2017/1938](#) rendelete a földgázellátás biztonságának megőrzését szolgáló intézkedésekről és a 994/2010/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről
- The EU Competition investigation of Gazprom's... – [OIES Paper](#), 2017, július
- Where Will New Gas Demand Come From? – [OIES](#) Natural Gas Research Programme, 2017 május
- Ten-Year Network Development Plan 2017 – [ENTSOG](#), 2017
- Global Gas Security Review 2017 – International Energy Agency ([IEA](#)), 2017
- Natural Gas Information – International Energy Agency ([IEA](#)), 2017
- Energy Policies of IEA Countries - [Hungary](#) – IEA, 2017
- Földgázipari Társaságok 2017. évi adatai – [MEKH](#)

Készítette: Lukács Gabriella
Képviselői Információs Szolgálat
E-mail: infoszolg@parlament.hu

infoszolg

Internet: www.parlament.hu/infoszolg
Intranet: intra.parlament.hu/infoszolg/
Tel.: (1) 441-4529; (1) 441-6486